

Char'les liv og levned.

Første del

Preben Brandt

2023

Jeg blev 78 år gammel for nogle måneder siden. Vi skriver april måned i det herrens år 1199. Sygdommen, der æder mig op indefra, tapper al kraft ud af mig. Døden står lige bag min ryg og venter på mig, jeg kan mærke hans kolde ånde. Ufølsom og uden medfølelse føler jeg, at han er. Jeg forstår ikke hvad han venter på, det må være djævlens straf at lade mig leve en tid endnu med smerterne i kroppen, magtesløsheden og angsten for døden og det, der følger. Jeg er på vej til helvedet. Det frygter jeg, men samtidig tror og håber jeg ikke, at det bliver min skæbne. Først skal jeg stilles for Gud som dømmer. ”Char’les, Char’les” hører jeg Døden hviske, ”jeg venter lidt endnu før jeg henter dig”. Jeg er urolig for, at jeg er langt fra Jesu nåde.

Jeg forlader nu kun mit kammer på mit kære kloster ved Esirom for at deltage i enkelte af dagens bønner i klosterkirken. De to lægekyndige munkebrødre Joren og Laurantius passer mig. Uden dem ville jeg ikke kunne klare mig, der bliver flere og flere dage, hvor jeg føler mig meget svækket og meget til besvær. De dage har jeg inderligt ønsket mig op til Gud, hvor jeg på trods af alt tror og håber, at jeg bliver modtaget og kommer til at mærke Guds kærlighed. Tanken om at få hjælp til at komme herfra inden Døden vil, at min tid er omme, har også strejft mig, selvom jeg ved, at det at tage sagen i egen hånd er en dødssynd. For et par måneder siden tog jeg mod til mig og spurgte broder Laurantius om han ikke kunne samle nogle giftige urter, som jeg ved findes i vores urtehave, og lave en dødelig drik. Han afslog og formanede mig til ikke at spørge om det igen. Han sagde, at det ikke bare var hans personlige holdning, der forbød ham at tage livet fra nogle, også i krig, hvis han stod i den situation. Han fortalte om det lægeløfte hans læremester havde lært ham om. Det var skrevet af en hedenske græker som hed Hippokrates mange hundrede år før kristi fødsel, ”det er blevet bevaret som et grundlag for den måde vi lægekyndige munke arbejder på og forbyder os at tage livet fra et menneske”. Efter en pause fortsatte han ”og så er der jo de ti bud, der ligesådan forbyder mod at slå mennesker ihjel. Igen en pause ”men uanset disse regler føler jeg dybt ind i min sjæls samvittighed, at jeg aldrig vil kunne tage livet af et andet menneske.” Nu ville han tie med det, jeg havde bedt om sagde han, men bad jeg ham om det en gang til måtte han gå til abbeden og fortælle om mine syndige tanker.

Ind imellem kommer abbed Walbert på en kort visit for at jeg kan skrive og for ham nævner jeg intet om mine ønsker om at komme herfra ved egen eller Laurantius hjælp. Men jeg lægger ikke skjul på, at jeg ønsker snart at så ansigt til ansigt med min skaber. Mine fortrolige og bedste støtter er min gamle ven Pierre eller Per, som han nu kalder sig. Han kommer herop fra Hafn og tilbringer

en halv dag med mig næsten hver måned. Ofte går vi en tur rundt om klosteret og gennem landsbyen. Og så er der min kære Gudrun, som bor i landsbyen og som, mens jeg stadig kunne bevæge mig rundt ved egen hjælp, mødtes med mig på en bænk ved klosterets sydmur en times tid næsten hver dag, hvor vi sad og talte om alt og ingenting. Om fortiden og nutiden.

Min krops forfald har kun i begrænset omfang ramt min evne til at tænke og huske, så jeg har fået den idé at bruge ventetiden indtil døden tager mig til at skrive om mit liv. Ikke for at overlade det til andre og fremtiden, der er nok heller ingen andre, der vil finde på at læse dette. Jeg skriver i håb om, at det vil give mig den afklaring og forløsning, jeg søger eller i det mindste vil underholde mig i ventetiden. Det har det gjort, kan jeg nu hvor jeg er begyndt at skrive mærke, at det gør. Jeg er glad for, at jeg fik den tid med her i jordeliv og forbavset over hvor klart jeg husker selv små detaljer. Og også over, at jeg har bevaret så meget dømmekraft, at jeg ved at der både er sandheder jeg selv skaber og andre som jeg bare har glemt og nogle, som jeg må have gemt væk fra min hukommelse.

Jeg skrev til det kloster i Frankrig, hvor jeg levede en del af min ungdom og bad dem om at sende mig papir og skriveredskaber. Jeg er jo født i Frankrig og synes det er rigtigst at skrive på fransk papir med franske penne. Per mente, da han besøgte mig for en uge siden, at det var noget pjatteri. Dansk papir og danske penne er udmærkede. Det kan også godt være, at jeg tager mod hans tilbud om at han, når han kommer på besøg kan tage flere skriveting med til mig fra Hafn. Han er blevet en velhavende og afholdt borger derinde, med kone og syv børn.

Papiret fra Frankrig ankom for fem dage siden og Joren bragte det straks op til mig lige efter morgenbønnen. Papir og pen har ligget klar på mit bord, men jeg har ærligt talt ikke vidst hvordan jeg skulle begynde. Først i dag har jeg skrevet dette. Men interessen fra de 40 andre munke i klosteret har ikke været ringe og jeg skal ikke skuffe dem med ikke at få skrevet et ord på det pæne papir. De er kommet på besøg i en uendelig strøm og forstyrret mig, nysgerrig på dette sære påhit at skrive om mit eget liv. Nogle af dem har antydnet, at de finder det på kanten af en selvoptagethed, som ikke er en munk værdigt og måske endda kunne opfattes som gudsbespottende. Jeg hører fra Joren, at de undskylder mig med at jeg er født og opvokset i Frankrig og at der dér nok er andre regler for hvad man kan tillade sig.

Selvom mine øjne er ret gode er jeg klar over, at det er en god tid at skrive på i mit kammer, hvor der dog slipper en del lys ind gennem det lille vindue. Om 4 måneder er det den mørke årstid og slut med det. Alligevel har jeg trukket det ud. Men i dag har det været. I nat lå jeg og tænkte over, hvordan jeg skal begynde og besluttede mig for, at jeg ikke ville begynde fortællingen med min

fødsel, men med det, jeg kalder den første store og helt uventede begivenhed i mit liv som vendte op og ned på alting. Jeg var 26 år gammel og havde en del år levet et stille liv i cistercienserklosteret i Clairvaux i Frankrig.

*

Det var en nyhed, der hurtigt spredtes mellem klostrets munke. Jeg, den unge riddermunk Char'les var udset til at rejse op for at mødes med ærkebiskop Eskild i Lund, en by i det østlige Danmark. Jeg vidste knap hvad Danmark var eller hvor det lå. Eskild var ærkebiskop over den østlige del af landet og havde flere gange besøgt abbed Bernhard her i klosteret. Jeg skulle ikke bare på en hurtig rejse med nogle dokumenter og så hjem igen, ligesom de rejser mange af de andre munke havde foretaget i tidens løb, nej, jeg skulle være væk længe og jeg skulle gøre lange ophold og mødes med vigtige personer undervejs. Jeg var stolt over den opgave, der blev pålagt mig, men forsøgte selvfølgelig at skjule det. Der blev hvisket en del om min rejse mellem munkene i klosteret i Clairvaux efter aftensmåltidet den forårsdag i begyndelsen af april 1147.

Der er gået 52 år og jeg har ikke været hjemme i Frankrig i alle de år.

Nogle glædede sig over, at jeg "den irriterende pralhans" hørte jeg nogle sige, skulle være væk længe, måske et helt år mente man at have hørt, andre var bare almindelig misundelige, og så var der nogle få, som var optaget af, at der måtte være en særlig grund til rejsen, og at det nok havde noget at gøre med ønsket om at sikre Cistercienserordenen mere indflydelse og flere klostre i Danmark. De undrede sig bare over, at abbed Bernhard valgte mig, en så ung og uprøvet munk til den opgave. Abbeden måtte have stor tillid til mig. For stor har jeg siden forstået på det, jeg hører hjemmefra, når der er munke fra klosteret i Clairvaux på besøg i klosteret her i Esrum. Man taler om, at jeg har været en skuffelse for Bernhard. Dengang undrede jeg mig også over, at han valgte mig samtidigt med, at jeg følte, at det egentlig var et naturligt valg. Jeg var noget særligt i mine egne øjne. Allerede på rejsen dengang burde jeg have indset den grufulde sandhed om mine mangler. Nu ser jeg tilbage og ser, at jeg var skyldig i at være syndig mod Gud i min ubeskedne opfattelse af mig selv. Ligesom nu, hvor jeg er syndigt ubeskedent, når jeg mener, at jeg er i min gode ret til at skrive om mig selv.

Char'les døde som 80årig, næsten to år efter, at han begyndte på sine skrivelser og tre måneder efter han satte det sidste punktum. Han var bange for at munkene ville

brænde papirerne, som de fandt gudsbespottende. Ikke hvad indholdet angik, for de havde ikke læst det, men for, at han skrev om sig selv og ikke skrev tekster til Guds ære. Derfor havde han gemt papirerne et sted, hvor det var næsten umuligt at finde dem og bedt mig om, når jeg kom efter hans død at tage dem med tilbage til Hafn. ”Pierre”, sagde han ”vi har fulgt hinandens liv igennem alle de år, siden vi forlod klosteret i Clairvaux, og jeg vil bede dig om at tage papirerne med hjem når jeg er død, og læse dem i dine ledige stunder. Du har jo også bedre tid nu, hvor din ældste søn har overtaget dine forretninger og de tillidshverv du har påtaget dig.” Efter en pause fortsatte han ”og du må godt skrive kommentarer ned på ark og lægge dem ind mellem mine sider, når du føler lyst til det eller føler, at der er behov for forklaringer eller modsigelser til det jeg skriver”. Det var sidste gang jeg talte med Char’les. Han døde et par uger senere, mens jeg var i den nye by Helsingør for at gøre forretninger. Jeg tog straks afsted da jeg fik beskeden om hans død og tilbragte nogle uger i landsbyen, der ligger bag klosteret, og fulgte og hjalp med forberedelserne til begravelsen. Jeg fandt hans papirer og tog dem til mig uden at fortælle det til nogen. Dagen efter Char’les var begravet på klosterets kirkegård rejste jeg hjem til Hafn og har ikke været i Esrom kloster siden.

Vores vej nordpå fra cistercienserklosteret i byen Clairvaux i det nordøstlige grænseområde af Frankrig og derfra op til den fjerne by Lund i Danmark gik gennem Det romerske kejserrige og var både lang og farefuld. Rejsen skulle gå over kendt land mod nordøst og så krydse den brede flod Mosel. Derfra gik turen mod øst, mest gennem store skove til den gamle by Strasbourg, som lå ved Rhinen. Fra Strasbourg ville floden gøre rejsen videre nordpå til klosteret i Bingen lettere. Jeg havde fået besked på at blive i Bingen i det benediktinske kloster hos abbedissen Hildegard i flere måneder og tage ved lære af hende. Derefter skulle vi rejse videre nordpå, igen gennem store skove til landet Danmark. Det var ikke en ufarlig rejse, røvere lå ofte på lur mellem træerne og i byerne ved nattetide. Når det var muligt, havde jeg fået råd om at forsøge at få plads på de pramme og både, der sejlede op af Rhinen med handelsmændenes varer. ”Vær på vagt alligevel, nogle af skipperne er nogle værre slyngler, der godt kan finde på klæde en munk af og beholde hans tøj og hvad han ellers har med, og så smide munken i vandet” havde et par af de mere rejseerfarne munke i klosteret sagt til mig. Jeg vidste ikke om jeg skulle tro på alle de historier de fyldte mig med. Jeg havde dem mistænkt for at ville skræmme mig eller puste sig selv op til nogle modige karle, der

tidligere havde klaret rejsen. Jeg mente nu nok, at jeg skulle kunne klare mig, men for venskabs skyld lovede jeg de andre at være forsigtig. Jeg ville nødtigt virke hoven og selvbevidst, selvom jeg dengang egentlig mente, at jeg havde en vis ret til det. For abbeden havde jo pålagt mig en masse opgaver, som krævede, at jeg ofte måtte bevæge mig langt væk fra de store floder og rejse til fods ad stier og veje inde i de dybe skove. Nu når jeg tænker tilbage slår det mig, at abbeden have et ønske, mere eller mindre klart for ham selv, om at jeg skulle omkomme derude i de øde og farefulde landskaber.

*

Til mig havde abbeden kun sagt om rejsens formål, at jeg skulle gøre kortere eller længere ophold i nogle særlige klostre på vejen, hvor jeg skulle aflevere dokumenter eller modtage nogle, som jeg skulle aflevere i andre klostre. Altså, skal jeg fungere som postbud, var min første tanke. Det fandt jeg faktisk lidt ydmygende, men jeg skulle ikke nyde noget af at sige min abbed imod. Lige så mild han var, lige så bestemt var han. Det havde jeg gjort et par gange tidligere og var blevet hårdt straffet med mange dage i klosterets fængselscelle. Det havde ikke været rare oplevelser med kun lidt brød og vand og rotter som sneg sig ind på mig når jeg var ved at falde i søvn. ”Det er da noget underligt noget at sende mig, der er så belæst, afsted som postbud” sagde jeg til sin særligt gode ven og fortrolige senere på dagen, da vi gik sammen tilbage til vores celler efter bønner. ”Det er nok fordi du er så selvtilfreds og højrøvet. Bernhard vil nok lære dig om ydmyghed”. ”Det synes jeg da ikke, jeg er, eller måske, du har nok ret”. Alene tænkte jeg, at det nok ikke var et spørgsmål om, at jeg skulle ydmyges for jeg var jo også blevet pålagt at blive i visse klostre nogle uger eller mere og modtage undervisning fra munke, der var særligt vidende indenfor de forskellige praktiske områder, man beskæftigede sig med i klostrene og endda lære om hvordan man forhandler og holder regnskab med et klostres økonomi. Og så var der selve det ærefulde mål at skulle mødes personligt med ærkebiskop Eskild for at overbringe ham et særlig vigtigt dokument, der var lagt sammen flere gange og lukket med abbed Bernhards segl hele tre steder. ”Det måtte for alt i verden ikke falde i andres hænder” havde Bernhard sagt, og tilføjet ”du gør bedst i ikke at tale med nogen som helst om, at du har det dokument med dig”.

”Formålet med rejsen, udover at lære nyt og bringe dokumenter ud, har abbeden jo egentlig ikke indviet mig i” sagde jeg for at være forsigtig når nogle spurgte.

Men jeg følte altså, at det var underligt med de kortere eller længere ophold, som jeg skulle gøre flere steder undervejs for at lære noget praktisk eller diskutere filosofiske og religiøse emner. Der måtte stikke noget under, tænkte jeg dengang. Den tanke kunne ikke slippe mig, for jeg kunne jo godt lære alle de ting herhjemme i klosteret, hvor jeg trods alt var faldet så godt til.

Jeg forstod slet ikke hvorfor den irriterende ravn skulle med.

Udover den unge ravn, som jeg fik besked på at passe godt på, havde jeg fået en kvik dreng til at holde mig med selskab på rejsen. Han hed Pierre dengang og er senere blevet min livsven. Det er ham, der nu bor i Hafn, kalder sig Per og jævnligt kommer herop for at besøge mig.

Det sidste abbeden sagde, da han sendt dette trekløver afsted var, at jeg skulle tage mig i agt ”for du risikerer at møde både hjælpsomme mennesker og røvere og det er ikke altid let for et så ungt menneske som dig at kende forskel på om det er den ene eller den anden type menneske du står over for”. Kender han mig da slet ikke, tænkte jeg, det er ikke den form for ulykke, jeg er bange for vil møde mig uden for klostrets mure. Det jeg er bange for er frihedens fristelser.

Jeg var blevet 26 år gammel lige da vinteren sluttede og foråret viste sig i Clairvaux og jeg blev sendt ud på den store rejse. Med alle de steder jeg skulle besøge og endda blive i ugevis eller længere skulle jeg nok forvente, at der i hvert fald ville gå mere end et halvt år før jeg ville være fremme i Lund, havde Bernhard sagt, da han sammen med mig gennemgik det kort over rejsen som Bernhard havde fået tegnet specielt til mig.

Jeg ved ikke hvorfor Char’les har ladet være med at skrive om sin opvækst og hvordan det er gået til, at han er endt i et kloster som en anerkendt riddermunk. Måske er han bare kommet til at smide det ark ud hvor han har skrevet om det eller han har ikke syntes, at det var vigtigt. Eller også har han ikke nået at vende tilbage til emnet. Han har ofte nok talt med mig om sin barndom og opvækst når jeg besøgte ham, og han gjorde det oftere og oftere, og mere og mere detaljeret jo ældre han blev. Jeg mener, at jeg er godt kvalificeret til at skrive den del af hans erindringer, og jeg opfatter det som en ære at gøre det. Selvfølgelig er der en risiko for, at jeg husker forkert her og der, og for at Char’les ville have skrevet det ned med en anden vægt og

ud fra de erindringsfølelser, gode og dårlige, han bar rundt på. Men det her bliver så det bedste jeg kan byde på overfor eventuelle senere læsere.

Char'les var den yngste af fem drengebørn. Hans far var en af de mange fattige adelsmænd i Frankrig. Familien ejede en lille herregård i det nordvestlige Frankrig, hvor der ikke var mange klostre og skoler. Da Char'les lærte hurtigt og viste god forstand var han som seksårig blevet sendt til egnens rige fyrste, hvor han var begyndt som stalddreng, men allerede da han var 16 år gammel havde han vist gode evner som rytter og i alle slags kampsport. Han havde lært at læse og skrive, og havde tillært sig alle en ridders færdigheder, også den, at han ubetinget skulle gøre som hans fyrste beordrede ham til. Uden forbehold og uden at spørge. Han havde med stor lethed og fornøjelse lært hvordan en ridder nærmer sig en kvinde. Høvisk, men også udfordrende alt efter hendes stand. Han kunne synge en smuk sang og selv improvisere en tekst til tidens kendte melodier. Særlig glad var han for kærlighedssange. Char'les havde et smukt udseende, der faldt i kvindernes smag. Han var velbygget, slank og muskuløs med lyst krøllet hår, en svag mørk farve i huden, store klare, blågrønne øjne. Han skulle egentlig på et tidspunkt tilbage til det lille familieslot og overtage rollen som familiens overhoved, men han havde overvejet at leve som trubadur og lige som dem, han mødte rejse rundt til fyrstehoffer og underholde fyrster og især damerne, klædt på i smart tøj i tidens sidste mode. Han ville have gjort sig, sagde han, men han blev og fortsatte sin ridderuddannelse og håbede, at han en dag sejrrikt ville kunne føre en hærafdeling på korstog til det hellige land og befri Jesu gravsted fra de vantro. Hans skriftefar formanede ham og pålagde ham at bede mange bønner for den overdrevne, og til tider ukristelige, selvtilid han udviste.

Som 19-årig blev han slået til ridder af sin fyrste. Hans livsvej var lagt tilrette. Han skulle dø ung på slagmarken og høste hæder for sit mod. Han skulle også elske mange kvinder i løbet af de få år, han sandsynligvis havde tilbage at leve i. "Det er mit kald" fortalte han mig, at han havde sagt til sine venner og familie, da han var hjemme på et kort besøg kort efter at han var blevet slået til ridder. Det var sidste gang han så sin familie.

Ved en fest og ridderturning som fyrsten afholdt, kort efter, at Char'les var blevet ridder havde abbed Bernhard, ham man kaldte den hellige Bernhard, set Char'les

kæmpe. Modigt og klogt. Dagen efter turneringen havde abbeden kaldt Char'les til sig og talt længe med ham om politiske og religiøse emner. Det var en underlig udspørgen synes Char'les, men han havde svaret godt for sig, mente han selv. Da de var ved at skilles havde den 30 år ældre Bernhard sagt sådan her, nærmest ud i rummet ”stor og sjældnen er den hædersmand, som gør store ting uden at blive opmærksom på sin storhed, men hvis hellighed er tydelig for alle andre end ham selv”. Der blev stille i rummet hvor de havde talt så ivrigt sammen. I lang tid. Fortalte Char'les mig skamfuldt. Så blev det for ubehageligt for ham, med den stilhed og han sagde ”jeg forstår ikke hvad abbeden mener”. ”Nej” havde Bernhard sagt og forlod rummet. To måneder senere fik Char'les besked fra sin fyrste om at rejse til abbed Bernhards kloster med det samme og blive der, for at lære mere om troen, end der havde været tid til førhen, og til at styrke sin evne som kristen intellektuel. ”Du skal lære hvad der er nødvendigt for at blive en troende kristen stridsmand” sagde hans fyrste. Sådan var Char'les livshistorie fra fødsel til han tog ud på det han og jeg kalder den store rejse. Gad vide hvad han selv ville have sagt til denne beskrivelse.

Da vi tog afsted kendte jeg kun lidt til hans baggrund, men meget til hans karakter. En opløst nar var mit indtryk af ham.

*

Da jeg blev sendt afsted til Danmark med de mange dokumenter og breve, hvoraf det ene var det særligt vigtige til ærkebiskoppen, var jeg ikke alene en veluddannet ridder, jeg følte mig også som en dybt troende ung mand med megen indsigt i menneskets natur. Nogle sagde undtagen min egen. I mine læreår hos Bernhard var jeg blevet indført i mysticismen. jeg var indviet og vidste om stræben efter idealet om allerede i livet at forenes med Jesus og i at udfordre og slå hårdt ned på traditionens, ukristne overleveringer. Jeg havde lært om at huske at turde tænke selv, at turde diskutere og at handle ud fra min overbevisning og ikke bare følge traditionerne, eller endnu værre hvad andre myndighedspersoner end dem, min fyrste eller som nu, min abbed, forlangte af mig, også hvis jeg ikke var enig. Jeg havde for længst afgivet cølibatløfte. Kort sagt, mit livs retning var en ganske anden end den, jeg havde tænkt mig nogle få år tidligere. Jeg hverken kunne eller ville vende tilbage til ridderlivet. Mit mål med tilværelsen var nu ikke personlig ydre hæder, men indre indsigt og nærhed til Jesus. Sådan sagde jeg til mig selv. Og jeg troede på det i de år.

Der var en enkelt ting, som jeg holdt for mig selv. Jeg var bange for, at jeg ikke kunne overholde løftet om at leve i cølibat. Jeg havde siden jeg var 20 år gammel følt mig uimodståeligt tiltrukket af kvinder og havde gang på gang oplevet følelser, som blev beskrevet som forelskelse i visse bøger, jeg fandt i klosterets store bibliotek. Det var bøger, abbeden havde forbudt mig at læse da han en dag opdagede mig med en af dem. Jeg vidste jeg burde føle skam over min lyst til kvinder og bekæmpe den. Jeg var helt klar over, at jeg bare ved at tænke på kvinder begik en stor synd. Jeg fortalte hverken om mine følelser, eller at jeg i smug læste de forbudte bøger, når jeg var til skrifte. En aften havde jeg fundet en afskrift, der var gemt godt af vejen. Den hed Benedikts regel. Det var en ret primitiv afskrift og sikkert ældgammel. Den beskrev reglerne for klosterlivet og for den enkelte munks liv i klosteret. Den nævnte ikke kravet om at munke skal leve i cølibat og gav heller ikke anvisninger på straffe for seksuelle forhold til kvinder. Det var en stor lettelse for mig at læse det, men jeg var usikker på, om det nu kunne være rigtigt, eller om der manglede noget i teksten. Jeg valgte at holde både disse tanker og, at jeg havde læst Benedikts regel for mig selv. Kort før jeg rejste havde jeg fundet mulighed for at lave en hurtig afskrift af Benedikts regel. Kopien havde jeg gemt på mig, men lige til det sidste frygtet, at nogen skulle finde den, og at det ville betyde, at jeg alligevel ikke fik lov til at rejse.

Drengen, som jeg havde fået som hjælper på turen, var en ung mand på tyve år uden nogen uddannelse. Han var hittebarn og var vokset op i klosteret. Han hed Pierre, var en stærk ung mand, som tog sig af arbejdet i klosterets have og marker. Jeg følte ikke dengang, at Pierre var mig værdig som rejseselskab. Hvor var jeg dog arrogant og uden evne til og interesse i at prøve at forstå hvem jeg skulle rejse med. Rent ud sagt så jeg ned på Pierre, som jeg syntes var både dum og ude af stand til at føre en samtale om andet end vind og vejr. Jeg klagede mig til min skriftefar over sådan et følgeskab, men mødte ingen forståelse, tværtimod ”du er hoven og selvtilfreds” svarede præsten og tilføjede ”jeg bliver i tvivl om, om du læser biblen uden at forstå dens budskab om ydmyghed og kærlighed til dine medmennesker. Tag dig i agt for din overdrevne tro på dig selv”. Efter en pause tilføjede han ”jeg er bange for at du stadig er mere ridder end munk. Må Gud hjælpe dig”.

Her må jeg tilføje, at Char’les beskrivelse af sin måde at behandle mig på er overdrevent negativ. Så galt var det heller ikke. Men jeg må også for at undgå fejl i Char’les levnedbeskrivelse forklare mig for eventuelle fremtidige læsere. Jeg kunne

læse og skrive og jeg var faktisk ret god til at forstå komplicerede forhold og at løse konflikter. Det var derfor Bernhard havde udpeget mig til at følge Char'les og sikre, at han ikke rodede sig ind i noget, der ikke var godt for rejsens forløb og mødet med den danske ærkebiskop. Bernhard havde bedt mig om at virke mere tungnem end jeg var, så Char'les ikke skulle spille kræfter på at forsøge at bekæmpe mig intellektuelt eller være bange for at betro sig til mig.

Vi drog afsted to dage senere straks efter morgenbønnen kl. 5. Et par af klosterets munke fulgte os til porten for at lukke os ud og lukke porten efter os. Ellers blev der ikke gjort noget ud af afskeden. Nu var vi alene og afhængige af hinanden. Vi kendte vejen, som vi skulle følge de første to dage, så vi havde ikke behov for at tale om det, og ingen af os tog initiativ til at sige noget til den anden. Raven sad i det bur, som Pierre havde bygget til den og som var spændt på ryggen af mig med to brede bånd. Den var lige så tavs som vi to unge mænd havde været hele formiddagen. Jeg følte dengang, at det ikke bare var hver vores usikkerhed på den anden, som nærmede sig direkte uvilje, men også friheden, der overvældede os og fik os til at tie. I klosteret havde jeg levet med den faste struktur med bøn, måltid og studier. Nu var jeg min egen herre, og jeg følte mig usikker her ude i naturen uden den sædvanlige dagsrytme, Pierre virkede, synes jeg, mere fri og ubekymret. Foråret var usædvanligt mildt det år. Træerne var allerede her først i april ved at springe ud og det myldrede med blomster i de lysninger, som vi ind i mellem passerede. Udover vindens raslen i trækronerne var det fuglenes sang om morgenen og hen mod mørkningen, der så smukt mødte os fra alle sider.

Vi havde gået gennem en åben skov med et godt hjulspor at følge hele formiddagen, Solen havde skinnet ned mellem træerne og gjort det hele lyst og venligt. Da solen havde passeret sit højeste kom vi ud på en stor åben slette, hvor hjulsporet var blevet til en sti, som vi skulle holde nøje øje med for ikke at komme på afveje. Her ude i det åbne land og midt på dagen blev stilheden fra trækronerne, fra fuglene og mellem os vanskelig. Pinagtig, følte jeg, så jeg gav mig til at fløjte en af de trubadursange jeg kendte så godt fra tiden da jeg var en ung ridder, men som jeg ikke havde fløjtet eller sunget siden jeg var indtrådt i klosteret. Kort efter vovede jeg at fortsætte med ikke bare fløjte men at synge sangen, som havde 21 strofer. Den handler om kærlighed, ikke om den kærlighed som er beskrevet i biblen sammen med tro og håb. Det var ikke den altruistiske kærlighed, men den individuelle kærlighed, den sjælelige og kropslige kærlighed mellem en mand og en kvinde. Det havde været strengt forbudt at synge den slags i klosteret. Jeg følte mig fri og

glad på en måde, jeg ikke havde kendte al den tid jeg havde boet i klostret. Pierre måtte tænke hvad han ville, sagde jeg til mig selv.

Langt ude i horisonten kunne jeg se de lave, bløde, skovbeklædte bjerge, som vi skulle passere før vi i morgen eftermiddag ville komme til et kloster, hvor vi kunne få husly og mad og deltage i aftenmessen og bønner. Jeg gik og tænkte på, at vi den første nat på rejsen var nødt til at sove under åben himmel. Vejret var smukt og der ville stå en vidunderlig stjernehimmel over os. Det ville blive en smuk oplevelse og den ville lade mig se Guds uendelige skaberkraft. Pierre afbrød mine tanker ”jeg tror, at vi har mistet sporet, vi må gå tilbage og finde det” sagde han og fortsatte ”men skal vi ikke holde en pause her, bede en bøn og spise noget af det brød, ost og skinke, vi har med”. I den varme sol og gode mæthed begyndte vi endelig at tale sammen. Vi forsøgte at lære hinanden at kende. Vi fortalte lidt om os selv og kommenterede hinandens fortælling. Vi begyndte faktisk at le og vi pjattede som unge mennesker nu kan. Efter en lille lur fandt vi hurtigt stien og fortsatte samtalen. Sådan blev det ved resten af rejsen. Vi kom efterhånden til at sætte pris på hinandens selskab, syntes jeg.

Sådan fortsatte det, fredeligt mellem os to og fredeligt uden overfaldsmænd. Vi overnattede under åben himmel, i små klostre, ofte kun en enkelt nat, i de større klostre hvor jeg skulle aflevere dokumenter, oftest i flere dage og fulgte så klosterrytmen med bøn, sang og måltid. Jeg kom til at sætte stor pris på at overnatte under den åbne himmel ude i den storslåede natur, nogle gange sammen med hyrder andre gange os to alene, under store træers kroner eller i det helt åbne landskab hvor den store stjernehimmel igen viste sig for mig i al dens guddommelighed. Jeg var fuld af taknemmelighed over at være sendt ud på rejsen og taknemmelighed over Guds skaberkraft og Jesu godhed.

Nogle gange overnattede vi i landsbyer, hvor vi altid blev taget vel imod og godt beværtet. Enkelte gange gik jeg alene ud når jeg troede, at Pierre sov. Jeg tilbragte et par timer med en af de unge piger, der havde været med til at varte os op. Næste dag pintes jeg af skam og anger, og talte næste ikke hele dagen, men stoppede mange gange for at bede. Jeg troede dengang ikke at Pierre opdagede min små udflugter. Han nævnte det aldrig i vores samtaler i dagens løb.

*

Midt på sommeren kom vi endelig til Hildegards kloster. Hildegards kloster var ikke så stort, som klosteret i Clairvaux, men jeg vidste, at der udgik en stor magt fra det. Det blev sagt, at Hildegard

havde stor indsigt i lægevidenskab, i liturgien, i kunsten og i politik. Hun kendte og skrev sammen med såvel de verdslige som kristne magthavere. Men alligevel, at skulle opholde sig i et nonnekloster, eller i hvert fald være tilknyttet det, fandt jeg både upassende og farligt. Det havde Hildegard dog taget højde for. Bønnen, messerne og fordybelsen i klosterets lille kirke kunne vi ikke deltage i, heller ikke måltiderne. Vi boede i et lille gæstehus lige uden for klosteret og måtte følge bønnens og andagternes rytme i husets lille kapel eller i byens kirke og benytte kirkens præst som skriftefader.

Pierre blev sat til at arbejde sammen med nonnerne i klostrets have, mens jeg havde lange samtaler med Hildegard. Nogle nærmest i form af undervisning andre hvor Hildegard udspurgte mig og talte med mig om mine natlige drømme, om min karakter og mine ønsker for fremtiden.

Ravnen syntes at have det godt i sit bur og et par gange om dagen lod jeg den flyve lidt omkring i vores kammer. Da jeg havde været i Hildegards kloster i en uges tid og allerede haft fire samtaler med hende bad hun mig om at tage raven med næste gang vi skulle mødes. Hun var underligt optaget af dyret. Det var som om hun var glad ved at se den og hun var meget optaget af sikre, at den fik det rigtige at spise. Flere gange tænkte jeg, at dyret måske indeholdt nogle særlige stoffer som kunne bruges i de lægemidler, hun fremstillede og som hun fortalte mig om, når vi spadserede og talte om lægekunst i klostret urtehøve. Ville hun måske slå raven ihjel når hun så sit snit til det, tænkte jeg. Det skulle hun i hvert fald ikke høre et ondt ord for fra min mund. Jeg må indrømme, at den irriterede mig grueligt og at jeg selv havde tænkt tanken om at kværke den. Men jeg havde ikke turde, jeg var sikker på, at det på den ene eller den anden måde ville komme Bernhard for øre.

Da jeg havde opholdt sig i klosteret i en måned forlangte Hildegard, at raven skulle bo hos hende i hendes celle de næste tre dage. Nu sker det. Jeg ville aldrig komme til at se den irriterende fugl igen. Det var ikke fordi den ustandselig skræppede voldsomt op, det var et stille dyr. Og jeg kunne godt huske, at de gange, hvor den havde skæppet op, var når dyr, der kunne være farlige for mig og drengen, som jeg blev ved med at kalde Pierre, kom i nærheden. Og til min forbløffelse også når det var mennesker, der var os uvenligt stemt, der nærmede sig, men aldrig når det var venlige folk. Men jeg skal nok selv klare mig ud af sådanne situationer, sagde jeg til mig selv.

Fire dage senere havde Hildegard fuglen med da vi mødtes om formiddagen. Hun rakte den mod mig og den fløj med det samme over og satte sig til rette på min skulder. Indtil nu havde jeg båret fuglen i et bur, nu skulle jeg bære raven på sin skulder, sagde Hildegard. Den vil dagligt tage sig en flyvetur, men altid vende tilbage til mig. Fuglen gav et lille, næsten lydløst skræp fra sig. Til min overraskelse lød det som den sagde ”lyt til mig, det her er min plads fra nu af”. Jeg lod som

ingenting, det måtte være mig som tog fejl, men jeg så godt et tilfreds smil i Hildegards øjne. Det var rigtigt opdagede jeg lidt efter lidt, den talte virkelig til mig, på en måde, som kun jeg kunne forstå. Sådan blev det ved til den døde for mange år siden. Det gik op for mig, at både Bernhard og Hildegard udmærket kendte til ravnens evner.

På resten af rejsen mod Lund sad fuglen på min skulder talte ofte til mig, men indlod sig sjældent i diskussioner. Jeg må sige, at den viste mig stor hengivenhed og den påstod nogle gange, at den var min vogter, der hjalp mig med at kunne bevare en god samvittighed, andre gange fristede den mig til at foretage mig noget, der absolut ikke var en munk værdigt og som gav mig forfærdelig dårlig samvittighed. Jeg begyndte at tænke på raven som både en frelser og frister.

Det var tidligt efterår i Danmark da jeg og drengen nåede ind på den danske halvø som hedder Jylland og videre over det lille bælt til Fyn og derfra til byen Nyborg ved det store bælt, der skilte øen Fyn fra øen Sjælland, uden at vi stødte på nogle særlige udfordringer udover at vejret forhindrede os i at komme videre.

”Du skulle tage at åbne brevet til ærkebiskop Eskild og se hvad Bernhard skriver” plagede fuglen mig, men forgæves, jeg havde ikke spor lyst til at bryde løftet om at bringe brevet uåbnet frem. Vi havde forventet at finde et kloster i byen, men sådan et var der ikke, derimod var der en slotsforvalter på det nybyggede kongeslot, og hos ham fik vi lov til at bo i ventetiden indtil vejret tillod sejlads. Jeg håbede, at det ikke ville gå alt for hurtigt med at få plads på en båd, efter at jeg havde mødt slotsforvalterens ældste datter. Hun hed Gudrun, var 16 år gammel og en livlig og selvbevidst pige. Hendes øjne gjorde straks indtryk på mig, levende, brungrønne og jeg kunne spejle mig i dem. Håret var gyldenbrunt, let krøllet. Hendes mor, der var født i Holsten, var død et par år forinden. Gudrun var vokset op med tysk som sit første talesprog men talte nu også dansk. Udover fransk og latin talte jeg også noget tysk. Jeg faldt for hende på en måde, jeg aldrig havde oplevet før. Min ridderfacon faldt mig slet ikke ind at bruge, her var det ikke følsom og høvisk forførelse, men stærke følelser. Og hun faldt for mig. Vi brugte det meste af den første dag sammen med, at hun viste mig rundt på slottet og byen. De næste dage før jeg måtte rejse videre tog vi på ture i skoven langs stranden, hvor vi kunne regne med, ikke at møde andre. Herude hvor vi var os selv tog vi hinanden i hånden når vi gik og hun lagde sig ind til mig med hovedet på min arm, når vi lå sammen i det høje græs. Vi talte om almindelige ting som hendes husførelse for faren og hendes strikken og syning af tøj til familien. Vi talte om sorgen efter morens død, som stadig sad i hende og om hendes glæde ved livet og alt det hun ønskede sig af fremtiden. Jeg talte om hvordan jeg var

blevet munk og om min træning inden da til et liv som kriger. Der var intet der stoppede os i vores betroelser. Vi blev sjælsvenner. Vi løb om kap på stranden og væltede hinanden om og vi sloges og vi badede sammen fra stranden, nøgne. Jeg havde aldrig følt mig så fri og så lykkelig før, en anden verden åbnede sig for mig. Det var svært, da jeg efter fem dage skulle rejse videre.

”Jeg tør slet ikke tænke hvad ærkebispens vil sige til det der skete under vores ophold i Nyborg” hviskede fuglen mig i øret under den første del af sejladsen over til Sprogø, ”måske du gør klogest ved at springe i vandet og drukne dig” fortsatte den. ”Har du tænkt dig at sladre, det kan du jo ikke, det er kun mig, der forstår hvad du siger” svarede jeg. ”Vi får se” var fuglens svar.

*

På vejen over Sjælland havde jeg fået besked på at besøge de Johannitermunke, som var ved at anlægge et kloster i Antvorskov udenfor den lille by Slagelse. Da Johanniterne var en gejstlige ridderorden, som jeg delte både værdier, uddannelse og erfaring med, opfordrede munkene mig kraftigt til, at jeg sluttede mig til dem og glemte alt om både Eskild og brevet. Det var min pligtfølelse, der vandt, denne gang støttet af den skræppende ravn.

Også i Roskilde midt på Sjælland skulle jeg blive nogle uger. Der skulle jeg opsøge det benediktinske nonnekloster, som var helt nyt og specielt skulle jeg forsøge at få indsigt i hvordan det i Danmark var med kongemagtens indflydelse på kirken og kirkens indflydelse på kongen. Hildegard havde fortalt mig om den magtkamp, der foregik og de hemmelige alliancer, der blev indgået i Danmark mellem de magtfulde familier om kongemagten og mellem kirke og adel. Det var en rodet affære, som havde lagt sig tungt over landet året forinden. Tre fætre, Svend, Knud og Valdemar, alle kongsemner, som hver havde fået tildelt en del af landet af det stærke adelskab og bisperne, havde, trods løfter om at holde fred kastet sig ud i intriger og magtkampe, som havde udviklet sig til krigshandlinger. En borgerkrig havde Hildegard kaldt det. Ligesom paven, så og ønskede hun Danmark som et helt land med én og kun én ærkebiskop med stor kirkelig magt overfor en svag verdslig magt. Det var ikke i kirkens interesse, at Danmark deltes i tre små kongeriger. Sådan havde hun sagt og jeg var klar over, at det var nu, jeg skulle huske på Hildegards formaninger om at undgå at tage parti udadtil hvad angik kongekampen. Jeg skulle huske, at biskop Absalon var fosterbroder med Valdemar og støttede ham meget aktivt. Ærkebiskop Eskild forsøgte derimod, havde hun sagt, at holde sig ude af den verdslige strid. Det var ham, jeg skulle underkaste

mig og slutte mig til uden tøven eller tvivl. Mere end det fik jeg ikke rede på. Men dog trods alt bekræftet og kunne senere, når jeg var fremme i Lund, skrive hjem om.

Jeg og drengen fik en celle at dele i klostrets gæstehus. Søster Maria tog sig af os, kom med mad og underholdt sig lidt med os på sit og vores sprog. Hun var født i Frankrig men havde opholdt sig i Danmark i mange år og i klosteret i Roskilde i de sidste fem år, og som hun sagde ”det er ikke hver dag, at der kommer folk fra Frankrig her forbi.”

Der var nok at se på i byen. Der var mange stenhuse, der var den store tomme byggeplads på byens højeste punkt, hvor man planlagde at bygge en mægtig katedral og der var havnen som stadig borte spor af, at det havde været et centralt sted i de hedenske daneres Danmark. Byen var befæstet med en vold med træpalisade på toppen og en voldgrav. Det sagdes, at der boede omkring 4.000 personer i byen. Det var sådan noget jeg var interesseret i. Pierre havde andre interesser ”har du bemærket hvor fattigt næsten alle byens borgere går klædt?” spurgte han mig, mens vi gik rundt i byen og fortsatte ”Jeg har kun set en eneste med silkeklædninger i flotte iøjefaldende farver. Alle bærer skind, hørklæde og tungt uldtøj i neutrale triste farver fra snavset gult over nuancer af gråt og der er ikke store forskelle i mandens og kvindens tøj udover længden af kjortlerne”. ”Det kan jo være, at de bare ikke er pyntesyge som dig og borgerne hjemme i Frankrig” var mit forslag. Men det troede Pierre ikke på: ”De er enten bondske, gumpetunge eller fattige, eller det hele sammen” og fortsatte: ”men vi er jo også i et land langt uden for Europas kulturelle og økonomiske magtcenter, men jeg tror, at danskerne snart skal komme efter det”, og han fortsatte ”for de fleste bærer et eller flere smykker af metal eller rav, der er ganske fint forarbejdet.”

Jeg var himmelfalden, hvordan kunne sådan en udannet dreng have den viden og interesse fra og evne til udtrykke sig på den måde. Mere af den slags evner viste han de efterfølgende dage.

Absalon var som biskop underlagt Ærkebispens i Lund. Det var vigtigt for mig at møde Absalon, for Hildegard havde fortalt mig, at Absalon var en mand med store ambitioner, som ikke stod på særlig god fod med ærkebiskoppen. ”Det er som om vi er blevet sendt op i en hvepsere” formanede jeg Pierre, som jeg Gud hjælpe mig endnu opfattede som lidt tungnem ”vi skal passe på ikke at blive trukket ind i noget vi endnu ikke forstår”. Det viste sig svært for mig selv at efterleve den formaning. Jeg var hurtigt ved at lade min blive trukket ind i magtspillet, men undgik det i sidste øjeblik fordi Pierre var årvågen og hurtig til diskret at stoppe mig. Pierre viste sig at have et godt sprogøre og han beherskede allerede efter det par måneder, vi havde tilbragt i Danmark det danske sprog så nogenlunde. Til min store overraskelse må jeg indrømme. Jeg føler mig stadig efter de mange år, der er gået siden dengang, meget pinlig ved at have haft et så blindt og overfladisk syn på

ham efter vi havde haft så lang tid sammen. Han sagde til mig, at han følte et stærkt ubehag ved den stemning af mistro og angst, han fornemmede og hørte om når han færdes ude i byen, Han sagde at ”vi kan hurtigt lægge os ud med en af de magtfulde mænd, og så tror jeg det kan være ude med os, for de virker som om de har meget af det krigeriske hedningeblood i årene, som vi også fik fortalt om hjemme i klosteret.”

Det havde været svært at spille rollen som enfoldig under hele rejsen, men det var den opgave, jeg havde fået af Bernhard, da han fortalte mig at han havde besluttet at jeg skulle følge med Char’les på rejsen til Danmark. Bernhard havde ment at rejsen og opgaverne undervejs ville være dømt til at mislykkes hvis Char’les havde bare den mindste fornemmelse af, at vi var ligeværdige. Den iltre og egenrådige Char’les skulle enten havde én der var stærkere og mere magtfuld over sig eller én som var ham underlegen for ikke at kaste sig ud i både verbale og fysiske stridigheder om magten. Jeg var, da vi nåede Roskilde og der virkelig blev krævet noget af os, ved at blive godt træt af rollen som den naive tjener, der i al diskretion og ydmyghed skulle vejlede og lede sin herre uden om farer og fejltagelser. Jeg havde besluttet mig for, at når jeg havde afleveret Char’les til ærkebiskoppen i Lund, måtte lade ham sejle i sin egen sø derfra. Jeg ville selv finde vej hjem. Eller som det skete, blive i Danmark og finde mig et liv her.

Det påvirkede mig meget, at det var så svært at få aftalt et møde med Absalon. Munken, der fungerede som Absalons sekretær blev mere og mere irriteret og forklarede ”denne lille nævenyttige og selvhævdende mand fra Frankrig med en krage på skulderen” som han omtalte mig, at Absalon var en travl mand og i øvrigt var højt hævet over mig franskmanden, ”som måske endda slet ikke var munk men spion for Bernhard og Hildegard”. ”Absalon kommer fra en magtfuld stormandsfamilie, som står i tæt forbindelse med kong Valdemar og hans slægt” sagde sekretæren og fortsatte ”Absalon har travlt med politisk arbejde og med at få gang i byggeriet af den kirke, der vil overstråle alle andre kirker i Danmark i storhed og skønhed, og som skal bygges her i Roskilde, så hvorfor skal han bruge tid på dig?”. Det var tydeligt at sekretæren ikke brød sig om, at jeg skulle rejse videre til ærkebiskoppen og ikke skulle blive her i Roskilde hos Absalon. Oven på den svada, skræppede min ravn op ”inviter ham den der genstridige embedsmand til at drikke et glas øl på en af byens kroer sammen med dig.” Det var et godt råd.

Absalons munk tog imod tilbuddet om en tur sammen i byen, Jeg troede, og tror stadig, at han mente at kunne liste nogle oplysninger ud af mig. Det blev modsat, efterhånden som øllet blev skyllet ned fortalte han mig, at der det sidste år havde været en slags borgerkrig i Danmark. ”De tre fætre Svend Grathe, Knud d. 5 og Valdemar den Store kæmper om magten i Danmark, de to første er konger i hver sin del af Danmark, mens Valdemar er mere på sidelinjen, men med ambitioner om at blive Danmarks enekonge”, sagde han. ”Absalon og Valdemar er fosterbrødre og tilhører Danmarks største slægt, Hvide-slægten, men forstår du” fortsatte han ”Absalon ønsker at blive ærkebiskop over hele det østlig Danmark og samtidig støtte sin fætter i kampen om magten over hele Danmark”. ”Men hvor kommer så ærkebiskop Eskild ind i billedet, han er jo den pavelig udvalgte ærkebiskop” spurgte jeg interesseret, og munken kunne nu ikke stoppe den fortælling om forholdene i Danmark, som han var kommet i gang med. Faktisk tror jeg at han efterhånden synes bedre og bedre om den lille munk fra Frankrig og tanken om, at jeg kunne være spion for Hildegard tror jeg, at han var ved at forlade. ”Ser du” sagde han ”Eskild har et godt forhold til Hildegard og dermed en støtte fra hende i forhold til paven. Det kan gøre det vanskeligt for Absalon og for Valdemar også, at opnå deres mål.” ”Men blander paven sig da ind i en kongestrid i Danmark” spurgte jeg. ”Når du spørger sådan må du være enten er dum eller forsøge at spille dum for at dække over hvem du virkelig er. En spion måske.” men han fortsatte ”Det er derfor Absalon har ønsket at holde dig på afstand. Og det er derfor jeg er gået med til at sidde her og drikke med dig, Absalon synes det kunne være en god ide, at jeg lærte dig bedre at kende. Så lad os nu se hvad der sker når vi for alvor kaster os ud i et forsøg på at drikke hinanden under bordet, mens vi diskuterer kirkelige emner.”

Vi drak hele natten til vi faldt omkuld på gulvet i kroen, hvor man lod os ligge til vi vågnede dagen efter.

Da jeg vågnede var jeg besat af en vældig lyst til, for en tid, at gå ud af munkeordenen og blive kriger og knytte mig til Absalon og Valdemar som ridder. Jeg var fyldt af lyst til at tage sværdet i hånden og høste mig hæder og blive beundret af de piger jeg ville møde på slottene i stedet for dem ude i landsbyerne. De var alt for lette at forføre.

Da jeg senere på dagen fortalte Pierre om min samtale med munken og om min lyst til at kaste mig ind i striden blev jeg mødt med så mange velformulerede argumenter mod dette, at jeg for første gang på vores rejse tænkte, at Pierre ikke bare var en uuddannet dreng, som var blevet sat til at følge mig til Lund, men at han var vidende ung mand, og det var for at sikre, at jeg kom godt gennem rejsen og at jeg undgik alle de fristelser, der kunne få mig alvorligt på afveje. ”Du er ikke

med for at hjælpe mig, men for at have kontrol med mig. Du har kaldt mig herre og jeg har kaldt dig dreng, men sådan er det jo slet ikke. Det er dig der har haft magten, men ladet som om det var mig. Du har givet mig lidt snor ind i mellem, men kun når du kunne se, at det ikke kunne føre til alvorlige problemer. Du og den der åndsvage ravn har udspioneret mig. ”Du har ret” sagde Pierre ”nu ved du det, så jeg kan lige så godt sige, at jeg skal med til mødet med Absalon, for nu er det meget kritiske for vores ærinde hos Eskild, hvad du siger og gør”. ”Absolut ikke” svarer jeg ”jeg går alene”. Pierre gav sig ikke ”jeg har noteret alle de piger, som du har været sammen med i løbet af vores rejse. Tolv forskellige piger bliver det til. Eskild er også en politisk mand, der vil undgå at skabe konflikt med kongen, men han er først og fremmest kirkens og troens mand og langt mindre tolerant i forhold til at bryde kirkens krav til os syndere, og han vil bestemt ikke bryde sig om at en munk har handlet, som du har. Hvis han hører om dine udskejelser vil han sende dig tilbage i unåde uden overhoved at mødes med dig. Og husk lige, at han er ven med både Bernhard og Hildegard”. ”Du har en ret vild fantasi” måtte jeg korrigere ham ”jeg har tilbragt aftenen med mange piger på turen, men jeg har hver gang sunget mine ridderviser for dem. Det har kedet dem. Og andet er der ikke sket. Undtagen med Gudrun i Nyborg, det var kærlighed”

*

Efter vores samtale plagede tankerne mig. Hvorfor lod jeg mig snyde af andre, der spillede en anden rolle end den, der i virkelig var deres og altså ikke holdt sig til det der var sandheden. Jeg blev også mere og mere klar over, at sandheden havde det svært i politik, i livet i det hele taget, måske. Havde alle andre, jeg havde med at gøre på denne rejse deres egen dagsorden, som jeg ikke blev indviet i. Også Bernhard. Ravnene skræppede og jeg hørte den sige: ”du er selv sådan og derudover selvoptaget og selvtilfreds og tror for meget om dig selv”. Det ville jeg aldrig før have fundet mig i at lytte til, men lige den dag, oven på de to afsløringer måtte jeg tænke over det. Det førte mig tilbage til noget Hildegard havde kredset om flere gange under vores samtaler og som hun gentog ved den sidste samtale, vi havde om morgenen, den dag vi rejste videre. Noget mystisk, uforståeligt dengang. Jeg tror, at jeg nu mange år senere og efter alt det, jeg senere har oplevet, ville kunne forstå det, hvis bare jeg kunne huske det ordret. Det var noget, der havde kunnet hjælpe mig til at finde vej gennem de problemer, som mødet med Absalon udløste. Hvorfor havde jeg ikke skrevet det ned dengang? Det var noget med, at jeg skulle vove åbent at erklære, hvem jeg er. Det var nemt nok at forstå. Men så kom det uforståelige om, at der ikke er langt fra tavshedens kyster til talens

grænser. Den sti man skal følge er ikke lang, men den er dyb. Og nu jeg skriver dette ned husker jeg pludselig slutningen ”Du skal ikke kun gå der, du skal være parat til at springe. Så vil du vågne op fra din sløvhed og rejse dig mod uretfærdighed og reagere mod den med lidenskab.” Jeg tror, når jeg snart rejser herfra, fra det, der vil være mit dødsleje, kan se tilbage på mit liv, og forstå at jeg må have forsøgt, men næppe helhjertet, at leve efter Hildegards ord.

Der er meget vi har undladt at tale om, dengang og i tidens løb, kære Char’les, og nu er det for sent. Du ved ikke hvor meget jeg beundrede dig fra da vi tog afsted på vores lange rejse og at jeg er blevet ved med at beundre dig livet igennem. Jeg har haft det dårligt med min del i det spil, der skulle føre dig bag lyset dengang, og jeg har undret mit over den naivitet du udviste og som gjorde det så let at gennemføre intrigerne. Men jeg så dig ikke som svag. Jeg så dig dengang og har set dig resten af dit liv, som en drømmer, der havde og har haft en smuk, men falsk, forestilling om dit eget værd og bevarede en livsglæde, som gik langt ud over de forhindringer, der mødte dig. Du har været et stort menneske med fejl her og der.

Om morgenen to dage senere fik jeg besked om, at jeg kunne møde Absalon i bispesædet den samme eftermiddag. Pierre fulgte med til mødet og deltog på lige fod med Absalons sekretær. Jeg var ærligt talt ret nervøs før mødet, for jeg havde været i Roskilde længe nok til at fornemme de mange magtkampe og intriger mellem de store familier og mellem kirke og kongemagt, og de skiftende alliancer, der var mellem kongen og de forskellige øvrigheder i kirken, fra bisperne op til paven. ”Du skal bare forsøge med høflighed og sørge for at tale dig uden om de uenigheder, der er her i landet, og du kan jo bare sige, at du ikke kan forstå, hvad der foregår”, havde Pierre rådet mig til, og tilføjet ”og hvis jeg var dig ville jeg ikke sige et eneste ord om, at du har et brev med til ærkebiskoppen i Lund”.

Absalon var kun nogle få år ældre end mig og med det samme vi hilste på hinanden mærkede jeg, at han var langt mere sikker og trænet i samtale og forhandling end jeg var. Det var tydeligt for mig, at Absalon ikke havde meget tilovers for ’denne franske riddermunk’, der ikke fra barnsben havde lært sig gode manerer. Jeg var en bonderøv, som han ikke behøvede at spille meget tid på, var det tydeligt at fornemme, at Absalon mente. Jeg husker, at jeg følte et stærkt behov for at fremstå som den betydningsfulde mand, jeg havde set mig selv som hjemme i Clairvaux, så jeg fortalte om lidt sladder fra klostret i Clairvaux og fra besøget hos Hildegard uden at Absalon viste nogen form for

interesse for den slags småsnakken. Så uden at tænke mig om røg det ud af munden på mig og det jeg sagde var at ”jeg medbringer et vigtigt brev fra Bernhard til ærkebiskop Eskild. Det er lukket med tre segl.” Absalon viste med det samme interessere for mig og for brevet. Nu indser han hvem han har for sig tænkte jeg; en vigtig og betydningsfuld person. Ravnene havde jeg ladet blive tilbage i klosteret, så ingen hørte dens indvendinger og Pierre valgte ikke at blande sig. ”Ved du hvad der står i brevet” spurgte Absalon, ”nej, det sagde Bernhard ikke noget om og det er jo lukket med tre segl”. ”Har du ikke forsøgt at fjerne seglene og sætte dem tilbage efter at du har læst brevet”. Det begyndte at gå op for mig, at Absalons hurtigt opståede interesse for mig ikke skyldtes, at jeg rejste med betroet post, men at det var brevet indhold, der i allerhøjeste grad optog Absalon. ”I disse tider med borgerkrig og kongekampe er det vigtigt, at jeg ikke lader et brev komme her igennem byen uden at kende dets indhold” sagde Absalon myndigt. Jeg kunne godt høre, at her var en mand, der er vandt til at blive adlydt. Hvor var jeg dum i at fortælle om brevet. ”jeg var bange for at vi kunne miste brevet, så før vi kom over det store bælt fik jeg en betroet munk fra et af de jyske klostre til at rejse til Lund med det samme og ikke vente på os. Han må være kommet til Lund for et par dage siden, og have gemt brevet et sted hvor heller ikke jeg ved hvor er. Hvis ikke vi dukker op, skal han give brevet til Eskild” løj jeg. Absalon mistede nu interessen for mig og afbrød mødet. Men det var klart for Pierre, at Absalon ikke havde troet på min historie om brevet. ”Du er en komplet tåbe, jeg havde jo advaret dig mod at tale om brevet” sagde Pierre bagefter og fortsatte ”jeg tror ikke, at Absalon er så dum, at han bare uden videre tror på den åndsvage historie om, at du har sendt brevet i forvejen med en tilfældig munk.” Efter mødet gik vi lidt rundt i den smukke by med dens mange stenhuse og kirker. Sommeren var ovre, det var en smuk og lun efterårseftermiddag, i læ i de smalle stræder mellem husene, hvor alle havde noget at se til. Der blev bagt i et af husene og duften af frisk brød gjorde os begge godt. Vi savnede godt og frisk brød. En smed larmede med at banke gryder ud og en gadesælger råbte om friske fisk fra fjorden. Her kunne vi godt være blevet lidt længere. Men vi var klar over, at vi måtte ud af byen hurtigst muligt.

Jeg prøvede at forsvare mig mod beskyldningen om at have opført mig dumt, selvom jeg godt kunne forstå Pierres argumenter ”men jeg tror nu alligevel, at han blev lidt bang for dig” sagde han uden at lyde som om han selv troede på det. Efter Pierres mening var der ikke grund til at diskutere det kloge eller helt tåbelige i mit forsøg på at spille stor og vigtig. ”Jeg er sikker på” sagde han ”at der i nat bliver indbrud i vores celle i klosteret og alt bliver rodet igennem for at finde brevet, og at vi måske bliver dræbt, så vi må, med det samme vi er tilbage i klosteret, tage afsked med nonnerne, der har været så venlige over for os og rejse videre.”

”Du er vel klar over, at jeg har brevet, det var kun for at kølne Absalon interesse for os, at jeg kom med den historie om, at det var sendt i forvejen.” Pierre gad ikke en gang svare mig, det var jo det han var klar over og bekymrede sig om. De ville selvfølgelig finde brevet hvis Absalon ville have fingre i det om det så skulle koste de to franskmænd livet.

Ved døren til klosterets gæstehus tog søster Maria imod os. Der havde været besøg af to af Absalons soldater, som havde forlangt at komme ind på franskmændenes værelse. Hun havde ikke kunnet forhindre dem i at komme ind, men havde nået at tage de breve der lå fremme på det lille bord og gemme dem i en lomme under sin dragt uden at soldaterne så det, ”jeg hørte de talte om, at de skulle finde nogle breve, og jeg synes ikke, at de skulle have lov til at stjæle noget fra jer” sagde hun. ”Brevene er nu inde i klosterkirken og der tror jeg ikke de tør bryde ind og lede efter dem når de kommer tilbage i nat, for det er jeg sikker på at de gør.”

Søster Maria bad os med ind i klosteret, hun havde aftalt med priorinden, at de af næstekærlighed måtte tage sig af de to cisterciensere, så de ikke faldt i Absalons hænder. Nonnerne var bange for, at mændene ville komme tilbage og i ly af natten bryde ind og gennemsøge hele klosteret, så for vores egen skyld burde vi tage videre allerede i aften når mørket sænkede sig. Nonnerne skulle nok klare sig.

Vi blev, efter at have hentet brevene, vist ind i en celle hvor søster Maria bad med os, og så forlod hun os efter at have forlangt, at vi låste døren og kun åbnede den når hun bankede på med fem hurtige lette bank. Hun skulle sammen med de andre søstre deltage i aftenbønnen, hvor søstrene også ville bede for os.

Vi følte os sikre på, at vi kunne stole på søster Maria og abbedissen, og jeg mente, at jeg kunne høre at Ravenen med sin lette skræppen var af samme mening.

Vi var afskåret fra at gå ud og havde intet at foretage os i den tomme celle, så Pierre lagde sig til at sove, mens jeg forsøgte at tænke over dagene i Roskilde. En del af det, jeg var blevet mødt med i et af Danmarks magtcentre havde jeg hørt om fra Hildegard i læretimerne med hende. Det havde hun kaldt vores møder og hun havde ikke lagt skjul på, at hun fandt Bernhard meget dumdrigtig, når han kunne finde på at sende en ung mand med så beskeden viden og sans for intriger og forhandling afsted op til Danmark.

*

Dagen inden havde jeg haft en samtale med søster Maria, som havde taget mig med på en gåtur til den lille landsby Sankt Jørgensbjerg, der lå tæt på Roskilde og derfra et lille stykke videre ned til havnen. ”Jeg kan forstå, at du er blevet godt underrettet om magtstriden mellem kongemagten og kirken i Danmark” havde hun sagt, da vi stod ved en misligholdte havn og så ud over fjorden foran os. ”Her er vidunderligt smukt, det kunne jeg godt skrive en sang om” sagde jeg og havde helt glemt alt om de kirkelige og verdslige konflikter vi pludselig stod i til halsen. Jeg var simpelthen bjergtaget af det syn, der foldede sig ud foran mig, den smalle fjord med det lysende blå vand og de grønne kyster på begge sider, der nogle steder var lave engarealer ud mod vandet, andre steder var stejle klinter direkte ned i vandet. Men det var ikke det, der havde fået søster Maria til at tage mig med herhen og hun var så sandelig også en del forbløffet over, at jeg sådan tillod mig at vise mig i mine følelsers vold. ”Jeg troede ikke, du havde lige det i dig, du overrasker glædeligt” fortsatte søster Maria. ”Den havn du ser ud over var et af de mest betydningsfulde steder i landet for nogle få århundrede år siden. Det var her de hedenske daneres store skibe holdt til, de skibe som de brugte som krigsskibe og til plyndringstogter til England og så langt ned som til Paris”, efter en lille pause fortsatte hun ”Det er historie nu” endnu en pause ” men alligevel ikke forbi, ånden fra dengang lever videre. Havnen duer ikke til meget mere og store skibe ser vi sjældent og da slet ikke krigsskibe. Det er noget helt andet, du skal høre om herfra, og som jeg tror at hverken Bernhard eller Hildegard har talt ordentligt med dig om. Det åndelige fra dengang lever endnu.”. Jeg rev mig løs fra mine tanker om at blive her i denne lille, men smukke by og det landskab, der omgav den. Jeg havde godt hørt hvad søster Maria havde sagt ”Hvad skulle det være, jeg mangler at blive undervist i. Jeg synes, de har fyldt mit hoved med en masse viden af al slags”. Søster Maria blev lidt usikker kunne jeg mærke. Jeg tror hun tænkte, at jeg desværre måske også var sådan én, der var styret af strategisk uærlighed. ”Du har vel hørt om Ansgar fra Hamburg og Adam af Bremen og måske endda læst de værker, de har skrevet om deres missionsrejser til Danmark?”. ”Men de har vel ingen betydning for nutiden. Det er jo to hundrede år siden Ansgar begyndte at kristne de hedenske danere og hundrede år siden Adam var oppe for at se hvor nemt og vellykket det havde været at få udryddet den hedenske tro” svarede jeg. ”Det tænkte jeg nok, du ville svare”, sagde søster Maria. Hun sukkede højlydt over min uvidenhed og jeg var klar over, at hun gennemskuede min manglende evne eller vilje til tage tingene rigtigt alvorligt. Det stod mig ikke klart hvilke af de to muligheder hun var mest for, måske begge, måske en helt tredje. ”Men så skal jeg fortælle dig, at ingen af dem fik gjort danerne kristne. Overklassen valgte at spille kristne at taktiske og politiske grunde, men almuen har kun langsomt skiftet troen på de nordiske guder ud med troen på Kristus og

de fleste er stadig hedenske, eller i bedste fald både det ene og det andet, og det gælder også en stor del af de veluddannede". Og hun fortsatte "Jeg vil tro, at mere end halvdelen af borgeren her i Roskilde har svært ved helt at kende forskel på Jesus og Odin". "Odin. Hvem er det?" havde jeg åndsvagt spurgt. Jeg var sikker på, at jeg aldrig havde hørt om Odin, en gud måtte det vel være, tænkte jeg, da søster Maria med en let dirrende stemme havde nævnt navnet. Du har vel lagt mærke til at du vækker en del opmærksomhed når du går rundt med din ravn på skulderen. Vores abbedisse havde fået brev fra Bernhard om, at vi ikke skal bekymre os. Men du skal vide, sagde hun "at Odin havde to ravne, som ofte sad på hans skuldre og fortalte ham hvad de så ude i verden på deres daglige flyvture og gav ham evne til at vide huske alting." Jeg var temmelig ilde til mode over hvad hun fortalte, men søster Maria havde ikke ville sige mere, end at kirken stadig havde et hårdt arbejde foran sig med at omvende de hedenske danere, men at kirken holdt det hemmeligt for paven og moderkirken i Rom, at så mange stadig holdt fast ved den hedenske tro. Man undertrykte ethvert forsøg, som lærde danere, det vil sige alle dem, der kan læse, ind imellem gjorde, på at tale åbent om de hedenske guder. "Det er farligt for mig at fortælle dig, at det er sådan det hænger sammen. Du må love mig aldrig at sige til nogen, at vi har talt om det. Det kan koste mig livet." Jeg havde lovet det på sin ære som ridder. Men jeg var ikke sikker på om hun stolede på mig. "Jeg synes du skulle vide det", sluttede hun og på tilbagevejen til klosteret havde vi igen bare talt om byens skønhed og om klosterlivet.

*

Det var begyndt at mørkne, da vi hørte de aftalte fem forsigtige bank på døren. Søster Maria stod udenfor med to skåle med grød som vi kunne spise før vi tog afsted og noget brød og ost, som vi kunne tage med os.

Vi havde benyttet den sidste del af ventetiden til lære kortet udenad, så vi kunne klare turen i mørke. Kortet viste, at vi skulle gå direkte mod øst for at komme til Hafn, en lille flække og handelssted på østkysten af øen Sjælland. Vi undrede os for ifølge kortet var der meget kortere at sejle fra et punkt på øens nordøstlige hjørne.

Søster Maria kunne fortælle os, at der kun var nogle få huse og intet fast overfartssted oppe hvor sundet, der delte landsdelene var smallest. Så kortet viste rigtigt, sagde hun. Hun havde været med nogle af de andre nonner i Hafn for at gøre nogle gode handler for en måned siden og kunne fortælle, at "vejen til Hafn for tiden var et opkørt hjulspor, der gik over et fladt landskab uden

mange træer”, så det ville være let at se os, hvis vi havde en lampe tændt. ”Jeg tror, at Absalons mænd kunne finde på at forfølge jer”. Hun tilføjede ”når vejen fører forbi en lille samling huse, hvor man er i gang med at bygge en kirke er i nået til Glostorp og det vil begynde at lysne, hvis I har gået hele natten uden andet end korte pauser. Landsbyens få beboere er meget trofaste overfor ærkebisp Eskild, så der kan I føle jer nogenlunde trygge. Jeg plejer at holde pause dér, når jeg skal til Hafn. Her er et brev som I kan give til ham, der bor i den største af gårdene, så vil han give jer husly og mad og hjælpe jer videre til Hafn” sagde hun.

Det var blevet buldermørkt da vi sneg os ud af Roskilde. Vi var ret sikre på, at vi ikke blev set. Vejen var som søster Maria havde beskrevet den. I mørket var den svær at se og de talrige vandpytter og mudderhuller var helt umulige at se før vi havde trådt ned i dem.

Vi havde haft tid til at gøre et ærligt forsøg på at forliges, mens vi ventede i klostercellen, og vi var da også kommet en del af vejen med det, men helt var det ikke lykkedes. Jeg følte mig stadig ydmyget og så nu Pierre som en tør og smålig embedsmand.

Jeg, på min side så Char’les som en uforsigtig, naiv og opblæst nar. Vi havde egentlig godt, for måneder tilbage på de lange vandringer ad de øde stier, haft mulighed for at forstå hvordan den anden var som menneske, men havde, kan jeg nu se, valgt kun at forholde os til det overfladiske. Den mulighed at forlige sig med den anden var nu forspildt, følte i hvert fald jeg, vi strittede begge af ubehag ved den anden. Vi var dog begge kloge nok til at forstå, at vi hver især havde både ret og uret. Men lige der, efter det der var sket i Roskilde, var vi begge i en tilstand, hvor det var de negative karaktertræk, som vi fandt hos den anden, som havde vores fulde opmærksomhed rettet mod. Det fyldte vores tanker.

Det blev en hård nat at komme igennem. Vi kom kun langsomt fremad og vi havde svært ved at samarbejde om at holde os på stien, og ude af stand til bare at tale opmuntrende hyggeligt til hinanden. Heldigt nok, for senere hørte jeg, at Absalon havde sendt sine mænd ud for at lede efter os. Søster Maria havde sagt, at hun på en god dag i dagslys brugt fem timer for at komme til landsbyen. Vi brugte tolv timer, og blev kun forstyrret af natdyrenes skrig og træernes raslen i vinden. Vi var på turen sikre på, at vi ikke blev forfulgt af mennesker og tog os ikke særligt i agt for eventuelle forfølgere bortset fra, at vi ikke talte sammen.

Bonden, vi skulle møde, boede i landsbyens eneste gård bygget i bindingsværk, resten af byens huse var lerklinede eller bygget i træ. Huset lå tæt op ad den nye kirke, en stor smuk bygning i

brændt tegl. Sådan havde søster Maria beskrevet landsbyen. Vi fandt let huset og bonden Lars. Søster Maria havde fortalt, at Lars havde arbejdet for klosteret i nogle år før han vendte tilbage til sin fødegård, og at hun havde undervist ham i skrivning og læsning. Han var noget mistroende over for os to rejsende, der dukkede op i morgengryet og tøvende med at lukke os ind. Først efter med stort besvær at have læst brevet fra søster Maria bød han os ind til noget at spise og en god lang søvn i den lille lade, der hørte til gården.

Lars var ofte i Hafn for at sælge sine oste på markedet så han var bekendt med vejen vi skulle gå. Han sagde, at vi godt kunne gå den sidste del af turen til Hafn på nogle få timer, og at det var sikkert at bruge vejen om dagen. ”Bliv her i dag og i nat, men hold jer inde i laden, så ingen ser jer, jeg skal sørge for, at der kommer mad over til jer”, oversatte Pierre, som nu var blevet overraskende god til dansk. ”Jeg kommer over til jer i morgen lige før daggry og fortæller jer hvad vej I skal gå ud af landsbyen”. ”Kan vi stole på ham” havde Pierre spurgt, da Lars var gået. ”Det tror jeg, men man kan aldrig vide, der er så meget, der foregår fordækt i politik, har jeg lært i de sidste måneder. Og mellem to mennesker, der ellers tror at de kender og kan stole på hinanden” svarede jeg. Den bold tog Pierre ikke op.

Næste dag tog vi afsted efter at have fået råd om vejen og lidt mad med til turen, der ikke bød på udfordringer. Om aftenen så vi byen Hafn efter at have bevæget os til vejrs op ad en stor bakke, et lille bjerg kaldte vi det, som pludselig tårnede sig op midt i det flade landskab. Det var ikke helt mørkt, så vi kunne se landsbyens bygninger fra oven. Den var ikke særlig stor, omgivet af en lav jordvold, der foroven bar et bjælkeværn, ikke over halvanden meter højt. Der var tændt fakler og bål rundt omkring ved husene og ved bjælkeværnet. Vejen vi fulgte ledte os forbi en nedslidt trækirke, der lå lige uden for en åbning i hegnet, og førte os videre ind i en by, der sammenlignet med Roskilde ikke så ud af noget. Inden for porten passerede vi en stenkirke. Flere kirker var der ikke i byen og der var næsten ingen andre stenhuse, de fleste bygninger var lave bindingsværkbyggede og lerklinede huse.

Folk, vi passerede forbi, så da efter os, men ingen tog nogen særlig notits af den unge munk med en ravn på skulderen og hans følgesvend. Vi var heller ikke blevet mødt af vagter der hvor vejen gik gennem åbningen i hegnet ind til byen. Der havde da ellers været noget at kigge efter og undre sig over. Det var vist en by, der var vandt til at modtage rejsende af alle slags, tænkte jeg.

”Nu skal vi finde et natlogi for nogle nætter og finde ud af hvordan vi kommer over til Skåne.” sagde Pierre. ”Søster Maria sagde, at vi skulle finde en mand, som hedder Per, som bor i et hus i den anden ende af landsbyen, der hvor vejen går videre over en smule ubebygget land og ned til

havnen og handelspladsen”, svarede jeg. Vi fandt let frem til Per. ”Jeg sejler om nogle dage om guderne og vejret vil” sagde han og fortsatte ”I kan bo i min lade indtil da. Båden har plads til otte personer og den skal helst være fyldt, hvis det skal betale sig for mig at sejle.”

Jeg brugte dagene sammen med en lille gruppe præster og munke i Hafns to kirker og talte med dem om at byen sikkert ville vokse og at der var behov for et kloster. Pierre, som var begyndt at kalde sig Per tjente lidt sølvstykker ved at hjælpe vores husvært med at salte sild og gøre båden klar. Det var tydeligt at han nød det hårde arbejde og livet i Hafn.

Fem dage senere sad vi med fire andre og to tønder saltede sild i båden. Det var blevet langt henne på efteråret, solen var først sent oppe, men skinnede ved afgang fra en skyfri himmel. En let brise fra vest tog godt tag i bådens sejl. Vi kunne være fremme i Lund før aften.

Vi blev tilbudt at køre med en vogn, der skulle bringe de to tønder med sild til et kloster nord for Lund, så allerede om eftermiddagen så vi den enorme domkirke på lang afstand i det flade landskab. Vi havde nu i måneder opholdt os i Danmark. Dette uendelig kedelige landskab i landet med den uendelig kedelige mad, mest grød, der både så uappetitlig ud og smagte lige så elendig, landet med et sprog, der lød forfærdeligt og for mig var umuligt at lære. Den eneste trøst, tænkte jeg på dengang, var Absalon, som tydeligvis var en kampklar bandit. Ham følte jeg mig i slægtskab med. Ja, og så må jeg jo hellere indrømme et ting mere, som glædede mig i dette gudsforladte land. De unge kvinder, lyshårede med øjne så blå som havet og himlens farver. Smækre.

Domkirken var bygget af kalkstenskvadre. Mægtig at gå ind i. Mere rå end kirkerne hjemme i Frankrig.

I kirken fik vi besked på, at ærkebiskop Eskild ventede mig i cistercienserklosteret i Herrevad, en dagsrejse til bens mod nord, men vi kunne møde ved kirken næste morgen tidligt og køre med vognen med sild. Det var netop Herrevad kloster de skulle levere sildene til

Vi fandt overnatning i en lade i byens udkant. Vi var nær ved rejsens mål og vidste ikke hvad der skulle ske, efter at jeg havde afleveret brevet til ærkebiskoppen. ”Hvor jeg glæder mig til at vende tilbage til klosteret i Clairvaux, det her land er ikke til at leve i”, sagde jeg. Det tog lang tid før Pierre svarede, jeg kunne mærke, at der var noget der trykkede ham. Så kom det ”Jeg kunne godt tænke mig at blive i Hafn og arbejde sammen med Per, når vores opgave er løst” sagde han forsigtigt. Prøvende. ”Jeg vil være ærlig over for dig, jeg har talt med Per om at fortsætte med at arbejde for ham, så forretningen kunne udvides.” efter en lang pause fortsatte han ”Per har en smuk og klog datter, noget rapkæftet og på min alder. Vi har talt godt sammen og er blevet glade for

hinanden. Vi vil gerne fortsætte som mand og kone og både Per og hans kone bifalder det. Så kan vi føre forretningen videre sammen, når den tid kommer.”

Jeg havde godt fornemmet, at Pierre havde et helt andet syn på Danmark og på måden, man lever på her, end jeg havde. ”Vil det gå an, at jeg slipper dig fri for løftet om, at vi skal følges ad til vi er tilbage igen og jeg dermed svigter de forpligtelser, der er lagt på mig af vores abbed?” spurgte jeg, nærmest mig selv. ”Du behøver ikke spekulere på det, jeg har taget min beslutning og jeg har også skrevet hjem til Bernhard fra Hafn og fortalt om mine planer.

Næste morgen drog jeg med vognen nordpå til Herrevad, mens Pierre, eller Per, som han slog fast at han nu hed, blev i Lund og at klare nogle forretninger for sin kommende svigerfar indtil vognen var tilbage og han kunne tage med den tilbage til Hafn.

Der blevet taget godt imod mig i klostret, Eskild var ude at rejse, men ville være tilbage nogle dage senere, så jeg havde mulighed for at komme tilbage i klosterlivets rytmer og at skrifte efter lang tid, hvor det ikke havde været muligt.

Da der var gået en uge blev jeg vist ind til ærkebiskoppen. Jeg afleverede brevet, som han straks åbnede og læste. Sagde raven, at han var skeptisk overfor indholdet, tænkte jeg Han sagde ikke noget med det samme. Efter at have talt sammen om løst og fast havde han vel gjort sig sine indtryk af mig. Og jeg havde gjort mig mine om ham. Jeg havde slet ikke den samme umiddelbare følelse af at kunne værdsætte Eskild, som jeg havde haft med Absalon. Eskild var mild, bleg af hud og af sind. Troende før krigerisk, om han overhoved var det sidste. Uden tilsyneladende større engagement i stridighederne mellem kirken, adlen og kongen, men så meget desto mere optaget af den rette tros udbredelse i Danmark.

Da han til sidst i vores samtale, noget uventet talte til mig om mig og min fremtid, vendte han mit liv rundt i en retning, jeg overhovedet ikke havde kunnet forestille mig og som ikke glædede mig.